

ПЕРЕДМОВА ВІД УКЛАДАЧА

Перед вами унікальна книга — перша в історії української літератури антологія оповідань в жанрі антиутопії. Це видання є результатом відбору найкращих та найцікавіших оповідань, які були написані для літературного конкурсу «Антиутопія-Маніфест», що об'єднав талановитих авторів з усіх куточків України. У двох томах зібрано 24 оповідання, які пропонують новий погляд на майбутнє, що може чекати на нас, якщо нинішні виклики залишаться без відповіді.

Антиутопія — це попередження, дзеркало, що показує викривлену, але не менш реальну версію нашого світу. Ця збірка створена в часи, коли людство стикається із загрозами, які колись здавалися далекими. Війна росії проти України, екологічні катастрофи, тріумф популістів — усе це страшна реальність.

Автори прагнуть не лише показати можливі наслідки, але й нагадати, що ми самі формуємо своє майбутнє.

Жанр антиутопії в Україні досі не був достатньо популярним. Окрім «батьків-засновників» цього жанру у світовій літературі, та класиків жанру, у нас є свої «новітні класики»: Юрій Щербак, Артем Чапай, Олег Шинкаренко, Ярослав Мельник, Тарас Антипович, Віталій Запека. Їхні твори вже залишили слід у сучасній літературі, хоча переважно вони ще досі недостатньо відомі широкій аудиторії.

Шлях антиутопії до українського читача був довгим та тернистим. В СРСР антиутопії піддавалися

жорстокій цензурі, а тих, хто наважувалися досліджувати тоталітаризм та суспільний контроль, пригнічували та переслідували. Світова класика жанру довгий час залишалася недоступною або ж потрапляла до українського читача у викривленому вигляді через неякісні російськомовні переклади, що спотворювали сенс оригіналів. Лише із здобуттям незалежності України почала формуватися традиція якісних українських перекладів, завдяки яким читач зміг заново відкрити для себе ці фундаментальні тексти. Українські видавництва подолали культурну ізоляцію, створюючи простір для розвитку української антиутопії. Жанр антиутопії отримав належну увагу, відкриваючи нові горизонти для українських авторів і читачів.

Ця антологія стає ще одним кроком на шляху до осмислення нашого минулого та переосмислення майбутнього, демонструючи силу літератури як дзеркала, що здатне не лише відображати, а й змінювати реальність. Серед авторів цієї атології є як досвідчені письменники, так і молоді таланти, котрі тільки починають свій шлях в українській літературі. Кожен із них робить унікальний внесок у розвиток української літератури. Можливо, саме на сторінках цієї антології народжуються майбутні твори, які можна буде порівняти з загальноновизнаними у світі шедеврами Гакслі та Орвелла, Воннегута та Бредбері.

Саме особисті цінності впливають на наше сприйняття світу, тим самим розкриваючи складну природу утопій і антиутопій. Тому найпохмуріший сценарій може виглядати привабливим, а мрії про ідеальне суспільство приховують тіньові сторони. Автори збірки майстерно передають цю двозначність, запрошуючи читачів до роздумів над тим, що дійсно має значення, — нашим майбуттям.

Можливо, серед цих сторінок ви знайдете не лише нових цікавих авторів, а й відповіді на найважливіші питання про наше майбутнє. У антології представлені голоси сучасної України: молодь, яка прагне змін, і досвідчені майстри слова, які закликають до дій.

Перед вами — картина майбутнього світу. Тут відображені варіації майбутнього, якого всі бояться і в якому мало хто наважився б жити. Воно здається далеким і малоймовірним, але чи малоймовірна зображена людська поведінка?

Автори максимально гіперболізують сучасні тенденції — екологічні катастрофи, соціальне розшарування, зловживання владою та тотальний контроль через технології — і показують нам результат. У цій антології — попередження, що наші рішення сьогодні визначають, яким буде завтра.

Але автори показують не лише моторошні наслідки, але й залишають проблиск надії — можливість подолати власні страхи, переосмислити себе та світ навколо, і, можливо, змінити хід історії.

Сучасні події, такі як кліматичні зміни, пандемії, стихійні лиха, техногенні або екологічні катастрофи, постійно нагадують про крихкість наших політичних, соціальних та екологічних систем. Такі непередбачувані кризи здатні радикально змінити наше життя, наближаючи антиутопічні реалії, які раніше здавалися лише вигаданими сценаріями. Ці приклади вказують на те, що жодне суспільство не є застрахованим від того, щоб навіть утопічні мрії не перетворилися на антиутопічну дійсність.

Всі ці загрози вимагають переосмислення нашого ставлення до природи та навколишнього середовища. Природа не є безмежним джерелом ресурсів, і ми повинні навчитися жити з нею у гармонії, щоб

забезпечити стале майбутнє. Наша здатність до адаптації, інновацій і готовності відповідати на виклики кризи стає ключовим фактором у цьому процесі. Такі події, як політичні або екологічні катаклізми, порушують питання індивідуальної та колективної відповідальності.

Чи наважитесь ви зазирнути у світи антиутопії? Чи готові ви дослідити потенційні тоталітарні режими і пройти шляхи усвідомлення та боротьби разом з героями? Відповідь, як і майбутнє, залежить тільки від вас.

Зорян Костюк, укладач

КОРПОРАЦІЯ «НЕБО»

Олексій Хмельницький

Небо було надзвичайним. Запаморочливо глибоким. Насичену пообідню блакить лише подекуди розбавляли дрібні гребінці високих перистих хмар. Дан лежав на спині, похитуючись на слабеньких хвилях. Звуки з тераси долинали до нього стихшені та спотворені, наче крізь товсту, пір'яну подушку. Десь у далині ледь чутно завивала сирена швидкої, нагадуючи про існування світу поза межами басейну, натомість він виразно чув шурхіт води, що проходила крізь фільтри та поверталася назад, очищена та знезаражена. Чоловік розслабив кожен м'яз підтягнутого, засмаглого тіла та повільно, розмірено вдихав свіже, вологе повітря, з ледь відчутним металевим запахом озону. Дан роздумував над тим, які алгоритми відповідають за відчуття: запах, зір, дотик. Як саме фотони світла, молекули речовини чи тиск на поверхні шкіри перетворюється на електричний сигнал, який здатен інтерпретувати мозок. І як саме розробникам вдається настільки точно ці відчуття відтворювати.

Крізь задуму він почув тупіт босих ніг по плитці біля басейну, а тоді хтось шубовснув у воду, просто поряд із ним. Здійнятою хвилиною залило обличчя у мить, коли він збирався вдихнути. Заскочений зненацька, Дан почав судомно борсатися та відкашлювати воду, що потрапила до горла.

— Ти несповна розуму, Хелю, — зрештою сказав він, перевівши подих.

— І я тебе теж кохаю, — відповіла його дружина, висолопивши язика.

Дан махнув на неї рукою і поплив до бортика. Хеля наздогнала його, коли він поставив ногу на нижню сходинку металевої драбини.

— Ну котику, — вона обійняла його за талію, зтягуючи назад у воду, — чекай...

Дан знехотя обернувся та глянув на дружину. Її губи були складені «качечкою», певно, це мало б означати, що їй шкода, проте бісики в очах заперечували. Він зітхнув та повернувся назад у басейн, тримаючись однією рукою за драбину, а іншою обійняв дружину. Шкіра на її спині вкрилася сиротами, чи то від різкої зміни температури, чи то від його дотику. Кілька пасем волосся вибилися з високого хвоста і прилипли до скроні, краплі води дорогоцінними каменями виблискували на її плечах. Їхні обличчя були так близько, що Дан відчував тепло повітря, яке видихала Хеля, бачив ластовиння на її щоках, що з'являлося тільки влітку, та ніжний «персиковий» пух над ледь помітно піднятими кутиками вуст.

— Знаєш, — прошепотіла Хеля, притискаючись до нього стегнами, — у мене на тебе сьогодні великі плани, Данку.

Сп'янілий від її подиху, він нахилився ще ближче до дружини, але за мить до того, як їхні губи зімкнулися, у повітрі поряд з'явилася голограма. Вона миготіла і дзеленчала, сповіщаючи про вхідний виклик.

— Якого біса... — скривилася Хеля, — не відповідай!

Дан відповів. Із голографічного екрана, що висів просто над водою, на них дивився Данів компаньйон — Лесь Скиба. Він сидів за письмовим столом,

тож здавалося, що його нижня половина тіла плавала у басейні.

— Лесечку! — Хеля привітно замахала екранові рукою.

— Що там? — коротко кинув Дан.

Скиба зазвичай мав такий вираз обличчя, наче внюхав купу собачого лайна, проте сьогодні, здавалося, купа була надзвичайно великою і свіжою. Він ледь кивнув Хелі та звернувся до Дана:

— Пам'ятаєш, я казав тобі про довгостроковий контракт з «ФармаПринт»?

— Звісно, — Дан кивнув. Це був їхній основний постачальник.

— Вони готові підписувати, але вимагають, щоб ти був присутній, — Скиба потрусив течкою, — надсилаю тобі копію.

— Добре, тоді організуй щось на наступному тижні...

— Ні, ні.. сьогодні.

Дан скосив очі на кутик екрана — годинник показував п'яту по полудню.

— Зараз? — перепитав.

— Зараз.

— До чого такий поспіх?

Скиба, скривившись, гриз ніготь на великому пальці.

— Дане, нам потрібен цей контракт. Без них ми протримаємося місяць, від сили — два.

— Знаю, знаю...

— Вони пропонують найкращу ціну на ринку...

— Немає сертифікатів, — перебив його Дан, — незрозуміло, що в них за обладнання, де знаходиться виробництво, звідки вони беруть сировину...

Скиба заходився щось йому пояснювати, Дан бачив, як відкривається та закривається його рот, але

замість слів чув тільки спотворене бурмотіння, рівномірний писк та дивний монотонний звук, схожий на стукотіння колес каталки об шви бетонної долівки. Він труснув головою, не розуміючи, що з ним. Стало важко дихати, перед очима попливли синьо-фіолетові кола. Все навкруги — вода, небо, білі кахлі на стінах басейну — стали заяскравими, пересвіченими. Він зосередився на тому, аби утриматися на поверхні води, та міцніше вхопився рукою за драбину. Світ навкруги перестав бути тяглим і натомість розпався на крихітні різноколірні зернятка. Дан глибоко вдихнув, намагаючись заспокоїтися. «Невже і тут можна перегрітися на сонці? Чи це якийсь системний збій? Треба охолодитися», — подумав він і занурився під воду. Порахувавши до десяти, випірнув.

— Ти мене слухаєш узагалі? — Скиба здивовано слідкував за тим, як Дан обтрушується.

— Так, так... — звуки, кольори та форми поволі набували плинності. — Приїду за годину.

Хеля повернулася спиною до екрана та закотила очі. Дан махнув рукою, прощаючись із Лесем, відключив зв'язок і стенив плечима. Мовляв, ти ж його чула — треба їхати. Тоді потягнувся, щоб поцілувати дружину, але Хеля граційно відштовхнулася від бортика басейну, перевернулася на живіт і попливла геть.

Дан спохмурнів, виліз з басейну та пройшов терасою до квартири. Затримався на кухні, щоб випити соку зі скляної карафки. Хеля забула поставити її у холодильник, і сік був огидно теплим. Дорогою до спальні нагорі скинув з себе мокрі плавки, які одразу підібрав робот-асистент. Голова після теплового удару все ще боліла, але Дан оминув застелене гладеньким білим простирадлом ліжко, підійшов до шафи та подивився на своє відображення у дзеркальній поверхні